

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

ויקרא

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פְּרִשֶׁת וַיִּקְרָא רַעֲיוֹנוֹת בְּקִרְבָּנוֹת

סֵפֶר וַיִּקְרָא

סֵפֶר וַיִּקְרָא נִרְאֶה לְאֲנָשִׁים מְסֻבִּין, אֲנָשִׁים רְגִילִים לְסִפּוּרִים, סֵפֶר בְּרֵאשִׁית אוֹ סֵפֶר שְׁמוֹת, דְּבָרִים יָפִים, מַצּוֹת יָפוֹת. פְּתָאוּם פֶּה מִתְחִילִים קִרְבָּנוֹת, דָּם, מְלִיקָה, שְׁחִיטָה, חֲטָאת, עוֹלָה, מָה כָּל הַדְּבָרִים הַלֵּלוּ? בַּשְּׁעוֹר הַזֶּה בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נִתֵּן כַּמָּה רַעֲיוֹנוֹת שְׁעוֹלִים דּוֹקָא מִהֶפְסוּקִים הֵלֹא מוֹכְנִים, אוֹתָם פְּסוּקִים שְׂאָדָם קוֹרָא אוֹתָם בְּתוֹר טֶקֶסֶט וְשׂוֹאֵל אֶת עֲצָמוֹ מִתִּי הֵם נִגְמָרִים, דּוֹקָא מִהֶפְסוּקִים הָאֵלֶּה כַּמָּה מוֹסֵר וּדְבָרִים נִפְלְאִים אֲפָשָׁר לְלַמֵּד.

תַּעֲרֻבַת גִּזְלִי

כְּתוּב "וְאִם מִן הָעוֹף עָלָה קִרְבָּנוֹ לֵה" (ויקרא א, יד) - אָדָם הַחֲלִיט לְהֵבִיא קִרְבָּן שֶׁל עוֹף לֵה, "וְהִקְרִיב מִן הַתְּרִים אוֹ מִן בְּנֵי הַיוֹנָה אֶת קִרְבָּנוֹ, וְהִקְרִיבוּ הַכֹּהֵן אֶל הַמִּזְבֵּחַ וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ" (שם יד - טו) - לֹא שׁוֹחֲטִים עוֹף אֲלָא מוֹלְקִים בְּצִפְרֵן (זבחים דף סה ע"א, ורש"י על התורה שם), "וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה וְנִמְצָה דָּמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ" (שם פסוק טו) - לּוֹקְחִים אֶת הָעוֹף וּמוֹלְקִים אוֹתוֹ וְאַחֲרֵי שְׂמוֹלְקִים אוֹתוֹ מִמַּעֲיָם אֶת הָדָם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, "וְהִסִּיר אֶת מִדָּתוֹ בְּנִצָּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל מְקוֹם הַדָּשָׁן" (שם פסוק טז) - הַכֹּהֵן מְסִיר אֶת מְקוֹם הַזֶּפֶק וְהַמַּעֲיָם יַחַד עִם נִוְצָתָהּ וּמִשְׁלִיךְ אֶת כָּל הַחֲלָקִים הָאֵלֶּה אֶל מְקוֹם הַדָּשָׁן. כִּיּוֹן שֶׁהָעוֹף נִזּוֹן

רַעֲיוֹנוֹת בְּקִרְבָּנוֹת

מִהַגְזֹל, הוּא מְנַקֵּר פֶּה מְנַקֵּר שֵׁם, לָכֵן מְשַׁלְּיכִים אֶת הַמַּעֲשִׂים מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ (מדרש רבה פרשת ויקרא פרשה ג סימן ד), ה' לֹא רוֹצֵה קִרְבֵּן שֵׁשׁ בּוֹ תַעֲרֹבֶת גִּזְלִי.

וּמִמְשִׁיךְ הַכְּתוּב: "וְשִׁסַּע אֹתוֹ בְּכִנְפָיו לֹא יִבְדִּיל וְהִקְטִיר אֹתוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ עָלָה הוּא אִשָּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לָהּ" (שם פסוק יז) - הַכֹּהֵן מְשַׁסֵּעַ בְּיָד אֶת הַכְּנָפִים, וְעַם הַכְּנָפִים וְהַנוּצוֹת הוּא מִקְטִיר אוֹתָם עַל הַמִּזְבֵּחַ.

רַגְשׁוֹת הָעֲנִי

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: לָמָּה לֹא מוֹרִידִים אֶת הַנוּצוֹת לְעוֹף לִפְנֵי הַהִקְטָרָה לַמִּזְבֵּחַ? מִי שִׁוִּישֵׁב בְּמִסְעָדָה וּמִקְבֵּל עוֹף עִם נוּצוֹת, בְּמִקְרָה הַטּוֹב הוּא רַק יַחְזִיר אֶת זֶה לַמִּטְבָּח, וְאִיךָ הַתּוֹרָה מַצִּוָּה לְהַעֲלוֹת אֶת הָעוֹף בְּצוּרָה כְּזוֹ לַמִּזְבֵּחַ?

וּמִבְּאֵרִים חֲזו"ל בְּמִדְרָשׁ (רבה מרגליות פרשת ויקרא פרשה ג סימן ה, הובא ברש"י על התורה שם), אֵין לָךְ הִדְיוּט שְׁמֵרִיחַ רֵיחַ רָע שֶׁל כְּנָפִים נִשְׂרָפִים וְאֵין נִפְשׁוֹ קָצָה עָלָיו - הַכְּנָפִים כְּשֶׁהֵן נִשְׂרָפוֹת הֵן עוֹשׂוֹת רֵיחַ רָע וְעָשָׂן, וְאוֹמֵר הַכְּתוּב שִׁיקְטִירוּ עִם כְּנָפָיו כְּדִי שִׁיְהִיָּה הַמִּזְבֵּחַ שָׂבַע וּמִהֵדָר בְּקִרְבָּנוֹ שֶׁל הָעֲנִי.

כִּמָּה רָגֶשׁ וְעִמָּק יֵשׁ בְּצוּוֵי הָאֱלֹקִי הַזֶּה. נִחְשֵׁב לְרָגַע, נִכְנָס עֲשִׂיר לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, הוּא מִבִּיא שׁוֹר גָּדוֹל, מַעֲלִים אוֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ, הָאֵשׁ אוֹכֶלֶת אֶת הַקִּרְבֵּן וְהָעֲשִׂיר בְּצַד מִבְּסוּט כָּל הַזְּמַן הַזֶּה. אָבֵל הָעֲנִי מִסְכֵּן, מִבִּיא אֵיזָה עוֹף קָטָן, מָה כִּבֵּר אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ? הָעֲנִי מִרְגִּישׁ לֹא טוֹב, מִרְגִּישׁ מְאֻכָּזֵב, לָכֵן מַצִּוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא יִסִּירוּ אֶת הַנוּצוֹת מִהָעוֹף כְּדִי שִׁיִּקַּח יוֹתֵר זְמַן עַד שֶׁהָעוֹף הַקָּטָן יִשְׂרָף, שְׁגָם הָעֲנִי יִרְגִּישׁ טוֹב בִּדְקוֹת שִׁנְשֻׁרָף הַקִּרְבֵּן שְׁלֹו.

פְּרִשְׁת וִיקְרָא

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: אֲנִי רוֹצֶה שְׁגֹם הָעַנִּי יִהְיֶה שָׂמֵחַ וְרְגוּעַ
עִם הָעוֹף הַקָּטָן שְׁלוֹ. זֶה הִרְעִיז הָרָאוּשׁוֹן.

אַחֲרִיּוֹת עַל כָּלֵל הָעָם

בְּהַמְשִׁיךְ הַפְּרָשָׁה מִצִּיּוֹן הַתּוֹרָה "כִּי כָל שָׂאֵר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ
מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לָּהּ" (ויקרא ב, יא), זֶה לֹא דְאוּרִיתָא, וְהִיא הַמִּצְוָה
הַ-ק"ז בְּסֵפֶר הַחֲנוּךְ, שְׂאִסוּר לְהִקְטִיר שָׂאֵר וְדִבֵּשׁ. סֵפֶר הַחֲנוּךְ
כִּידוּעַ נִתֵּן טַעַם וְהִסְבִּיר כָּל דְּבָר, פְּתָאוּם כָּאֵן הוּא כּוֹתֵב: שְׂרֵשׁ
מִצְוָה זוֹ נִעְלָמִים מְאֹד לְמִצְאָא אֶפְלוּ רִמְזוּ קָטָן מֵהֶם - אוֹמֵר הַחֲנוּךְ:
עִם כָּל חֲבוּרֵי, כָּל גְּאוּנוּתִי, כָּל נִסְיוֹנוּתִי לְתַת טַעַם בְּמִצְוֹת,
בְּמִצְוָה הַזֹּאת אֵין לִי אֶפְלוּ רִמְזוּ קָטָן.

וּמִמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר: וְאוֹלָם מִפְּנֵי שְׂכָכְר הוֹדַעְתִּי בְּפִתְחֵי דְבָרֵי שְׂפּוֹנְתִי
בְּאֵלוּ הַטְּעָמִים שְׂאֵנִי כּוֹתֵב לְהַרְגִּיל הַנְּעָרִים וּלְהַטְעִים לָהֶם
בְּתַחֲלֵת בּוֹאֵם לְשִׁמְעַ דְּבָרֵי סֵפֶר - הַחֲנוּךְ מְבָאֵר וְאוֹמֵר שְׂכָכְר
כְּתִב בְּהַקְדָּמָה לְחֲבוּרוֹ, שֶׁהַחֲבוּר שְׂכָתֵב הוּא לֹא כְּדִי לְמִצְאָ טַעָמִים
לְתוֹרָה, שְׂכֵן הַטַּעַם הַפְּשוּט שֶׁל הַתּוֹרָה זֶה, אֱלָקִים צִוָּה וְכָכָה
עוֹשִׂים, אֲמַרְתִּי וְנִעְשָׂה רְצוֹנִי (עֵינִי סִפְרֵי בַּמִּדְבָּר פִּרְשֵׁת שֶׁלַח פִּיסקָא
קו), אֲלֹא מִכֵּיּוֹן שְׂיֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂאֵם לֹא תִסְבִּיר לָהֶם וְלֹא תִטְעִים
לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה הֵם לֹא יִקְבְּלוּ אֶת הַדְּבָרִים, לָמָּה? כִּי יֵשׁ לְדְבָרֵי
הַתּוֹרָה טַעָמִים וְתוֹעֵלָת וִיקְבְּלוּם עַל דֶּרֶךְ הַהֲרָגָל שֶׁלָּהֶם וְכִפִּי
חֲלִשְׁת שְׂכָלָם - מִכֵּיּוֹן שְׂיֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂהֵם 'חֲלוּשֵׁי שְׂכָל', שְׂצָרִיךְ
לְהִרְאוֹת טַעָמִים וְאֵם הֵם יִרְאוּ שְׂסִפְר הַתּוֹרָה הוּא כְּסִפְר חֲתוּם,
הֵם יִבְעִטוּ בָּהֶם מִתּוֹךְ כֶּךָ בְּנִעְרוּתָם וַיִּנְיחוּם בְּהֶבֶל, עַל כֵּן אֶכְתֵּב
בָּהֶם כָּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה בְּתַחֲלֵת הַמַּחֲשָׁבָה.

נִמְצָא וּמִתְגַּלָּה לָנוּ גִדּוּל אַחֲרִיּוֹתוֹ עַל כָּלֵל הָעָם, שְׂבִשְׂבִיל אוֹתָם
'חֲלוּשֵׁי הַשְּׂכָל', חֲבֵר הַחֲנוּךְ אֶת חֲבוּרוֹ הַגְּדוּל וְהָעָצוּם. אָדָם אַחֵר

רַעֲיוֹנוֹת בַּקִּרְבָּנוֹת

הָיָה אוֹמֵר: "מָה אֲכַפֶּת לִי מֵהֶם, לֹא רוֹצִים לַעֲשׂוֹת שְׁלֹא יַעֲשׂוּ", אָבֵל הַחֲנוּךְ אוֹמֵר: "לֹא וְלֹא, יֵשׁ לָנוּ אַחֲרִיּוֹת גַּם לְאוֹתָם 'חֲלוּשֵׁי הַשִּׁכָּל', וְאַנְחֵנוּ צְרִיכִים לָבֹא וּלְהֵאָהִיב עֲלֵיהֶם אֶת הַתּוֹרָה".

הַטָּעַם שֶׁלֹא לְהִקְרִיב שָׂאֵר

וְלִכְן גַּם כָּאן, לַמְּרוֹת שֶׁכָּתַב הַחֲנוּךְ שֶׁהוּא לֹא מֵצֵא טָעַם הָגוֹן לָמָּה יִהְיֶה אֲסוּר לְהִקְטִיר שָׂאֵר וּדְבַשׁ בַּמִּקְדָּשׁ, הוּא מִתְאַמֵּץ לְמֵצֵא טָעַם שִׁירָגִיעַ אֶת הַדַּעַת וּמִבְּאֵר:

כִּי עֲנִין הַקִּרְבָּן כָּלֵם לַעֲזוֹר מַחֲשַׁבַת הַמִּקְרִיב - הַתְּכָלִית שֶׁל הַקִּרְבָּן הוּא לָבֹא וּלְעֲזוֹר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל זֶה שֶׁהִקְרִיב. וּמִזֶּה יִקַּח דְּמִיוֹן לַקְּנוֹת מִדַּת הַזִּירְיוֹת וְהַקְלּוֹת וְהַמְהִירוֹת בַּמַּעֲשֵׂה ה' בְּרוּךְ הוּא - מִבְּאֵר לָנוּ הַחֲנוּךְ שֶׁהֲרַעֲיוֹן שֶׁלֹא לְהִקְרִיב שָׂאֵר, שֶׁזֶּה בִּצְקָה שֶׁהַחֲמִיץ וְתַפּוּחַ יוֹתֵר מְדִי, כְּדִי לְלַמֵּד אוֹתָנוּ עַל הַזִּירְיוֹת בַּעֲבוּדַת הַשֶּׁם, שֶׁכֵּן לָמָּה הַשָּׂאֵר תּוֹפֵחַ? כִּי הַתַּעֲצָלָתָ! כִּי חֲכִיתָ!, וּכְבָר אָמְרוּ חֲז"ל (מְכִילָתָא דְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּא - מִסְכַּת דְּפָסְחָא פְרָשָׁה ט) "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת" (שְׁמוֹת יב, יז) - אֵל תִּקְרִי מִצְוֹת אֲלֵא מִצְוֹת, שְׂאֵם כָּאֵה לִידָךְ מִצְוָה אֵל תַּחֲמִיצְנָה. לִכֵּן הַתּוֹרָה אָמְרָה: "כִּי כָל שָׂאֵר לֹא תִקְרִיבוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לָהּ" - אִם אֲתָה מִתְעַכֵּב וְעוֹשֶׂה בַּעֲצָלְנוּת, זֶה לֹא לָהּ.

הַטָּעַם שֶׁלֹא לְהִקְרִיב דְּבַשׁ

גַּם אֶת עֲנִין אֲסוּר הַקְטָרַת דְּבַשׁ מִבְּאֵר הַחֲנוּךְ: וּבְעֲנִין הַרְחַקַת הַדְּבַשׁ נֹאמַר אֵל הַיְלָדִים הֶרְכִּים כְּדִי לִיִּסְרוֹם - יֵשׁ הֶרְבֵּה יְלָדִים שֶׁכָּל הַזְּמַן אוֹהֲבִים דְּבָרִים מְתוּקִים, דְּבָרִים שֶׁל תַּאֲוֹת, "שְׁמַח בַּחֲזוֹר בִּילְדוּתִיךָ" (עֵיין קֹהֶלֶת יא, ט) וְלִכֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה שֶׁלֹא לְהִקְטִיר אֶת

פְּרִשֶׁת וִיקְרָא

הַדְּבֵשׁ שֶׁהוּא סֶבֶה לַדְּמִיוֹן, שִׁימְעֵט הָאָדָם מִלְרֹדֶף אַחֵר הַמֵּאֲכָלִים הַמְּתוּקִים לְחֹכּוֹ כְּמִנִּין הַזּוֹלָלִים וְהַשּׁוֹבְעִים שִׁימְשְׁכוּ לְעוֹלָם אַחֵר כָּל מְתוּק, וְלֹא יִתֵּן לָבוֹ כִּי אִם עַל הַמֵּאֲכָלִים הַטּוֹבִים לְגוּפוֹ וְהַצָּרִיכִים לְמַחֲתוֹ וְשׁוֹמְרִים בְּרִיאוֹת אֲבָרָיו, וְלִזְהָרָא לְכָל בַּעַל שְׂכָל לְכוֹן בְּמִזּוֹנוֹ וּשְׁתִּיתוֹ לֹא לְכֹנֶנֶת הַנָּאֵת מִשּׁוֹשׁ הַגְּרוֹן - כְּמָה מוֹסֵר מִבְּאֵר פָּאן, הַתּוֹרָה מְזַהֶרָה וּמְאִירָה אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁל הָאָדָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה תַּאֲוָתָן, שֶׁלֹּא יַחֲפֹשׂ לֶאֱכֹל רַק מֶה שֶׁטָּעִים וּמְתוּק לוֹ, לְכֵן דְּבֵשׁ שֶׁהוּא מְתוּק, שֶׁהוּא תַּאֲוָה, אוֹמֵר אֱלֻקִּים: אֲנִי לֹא רוֹצֶה! לֹא שָׂאָר שְׂזָה עֲצָלְנוֹת וְלֹא דְבֵשׁ שְׂזָה תַּאֲוֹת.

“ע”ת לעשות”

וְאָדָם שִׁישׁ לוֹ אֶת שְׁתֵּי הַמִּדּוֹת הָאֵלּוּ, עֲצָלְנוֹת וְתַאֲוָה, לֹא יוֹכֵל לַעֲבֹד אֶת ה' וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְרָמַז לָזֶה מֶה שֶׁאָמַר הַפְּתוּב “עַתָּה לַעֲשׂוֹת לַה' הִפְּרוּ תוֹרָתְךָ” (תהילים קיט, קכו), “ע”ת רָאשֵׁי תִבּוֹת עֲצָלְנוֹת תַּאֲוֹת, וּבִאֲוֹרוֹ שֶׁאָדָם שָׂבָא לַעֲשׂוֹת לַה' עִם מִדַּת הַעֲצָלְנוֹת וְהַתַּאֲוֹת, “הִפְּרוּ תוֹרָתְךָ” - לֹא יִצְלִיחַ לְהַחֲזִיק מִצֻּמָּד בְּקִיּוֹם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת.

“כָּל חֵלֶב לַה'”

בְּהַמְשָׁךְ הַפְּרָשָׁה אוֹמֵר הַפְּתוּב “כָּל חֵלֶב לַה'”, וּמִבְּאֵר הַרְמָבָם (הַלְכוֹת אִיסוּרֵי מִזְבֵּחַ פֶּרֶק ז' הַלָּכָה י"א), מִמֶּה שֶׁפְּתוּב “כָּל חֵלֶב לַה'” הָאָדָם צָרִיךְ לָבֹא וּלְתַתּ אֶת כָּל הַחֲלָקִים הַכִּי טוֹבִים שִׁישׁ לוֹ לַה'. וְהַהֲסָפֵר בָּזֶה, שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע מִסִּית אֶת הָאָדָם כָּל הַיּוֹמָן, יֵישׁ לָהּ עוֹגִיּוֹת שֶׁעוֹד מַעֲט עוֹבֵר לָהֵן הַתַּאֲרִיךְ? קַח אֶת זֶה לְכוֹלֵל, הָאֲבָרְכִים כְּבֹר יֵאָכְלוּ. יֵישׁ לָהּ שְׂאֲרִיּוֹת מִשְׁבֶּת? חֲבֵל לְזֶרֶק לִפְחָ, יֵישׁ לִי אֵיזָה אֲבָרָה פֹּה, תֵּן לוֹ. יֵישׁ לָהּ אֵיזָה שְׁטִיחַ קְרוּעַ? קַח אֶת

רַעֲיוֹנוֹת בְּקִרְבָּנוֹת

זֶה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, הִרְבֵּה זָמַן כָּבֵר אֵין שֵׁם שְׁטִיחַ... וְכֵן הִלָּאָה וְהִלָּאָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹאֵס בָּזֶה, וְלָכֵן אוֹמֵר הָרַמְבַּ"ם: הַרוּצָה לְזִכּוֹת עֲצָמוֹ יִכָּף יִצְרוּ הָרַע וְיִרְחִיב יָדוֹ וְיָבִיא קִרְבָּנוֹ מִן הַיָּפֶה הַמְשֻׁבָּח בְּיוֹתֵר שְׂבָאוֹתוֹ הַמִּין שְׂיָבִיא מִמֶּנּוּ - וּבְמַלִּים אַחֲרוֹת, תִּפְסִיק לִהְיוֹת קִמְצָן וְחִסְכָּן בְּעֲנִינִים שֶׁל קִדְשָׁה וּמִצְוָה.

וְהָרַמְבַּ"ם מְבִיא רֵאזִיה לָזֶה: הָרִי נֹאמֵר בַּתוֹרָה "וְהִבֵּל הִבִּיא גַם הוּא מִבְּכָרוֹת צֹאנֹו וּמִחֻלְבֵּהֶן וַיִּשַׁע הַשֵּׁם אֶל הַבֵּל וְאֶל מִנְחָתוֹ" (בראשית ד, ד), הָרִי לָנוּ שָׂאֵם הָאָדָם מְבִיא מִתְּנֶה טוֹבָה לֵה, ה' מְקַבְּלָהּ. וּמִמְשִׁיךְ הָרַמְבַּ"ם: וְהוּא הָדִין בְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא לְשֵׁם הָאֵל הַטוֹב, שְׂיִהְיֶה מִן הַנָּאֶה וְהַטוֹב, אִם בָּנָה בֵּית כְּנֶסֶת יִהְיֶה נָאֶה מִבֵּית יִשְׂרָאֵל, הָאֵכִיל רָעֵב, יֵאָכִיל מִין הַטוֹב וְהַמְתּוֹק שְׂבֻשָּׁלָחָנוֹ, כֶּסֶה עָרִם, יִכְסֶּה מִין הַיָּפֶה שְׂבֻכְסוּתוֹ, הַקָּדִישׁ דָּבָר, יִקְדִּישׁ מִין הַיָּפֶה שְׂבֻנְכָסִיו.

בֵּית הַכְּנֶסֶת בַּשְּׂכוּנָה הַמְּפֹאָרֶת

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב הַיּוֹם אֲצֵל הָרַבֵּה אֲנָשִׁים עוֹלָם הַפּוֹדֵר רֵאזִיתִי (פסחים דף נ ע"א), אֵת הַבֵּית שֶׁלֹּו הוּא בּוֹנֶה כְּמוֹ אֶרְמוֹן וּבֵית הַכְּנֶסֶת נִרְאֶה כְּמוֹ מַחֲסַן בְּמַקְלָט הַצְּבוּרִי.

פַּעַם אַחַת הִזְמִינוּ אוֹתִי לְדָרֵשׁ בְּבֵית כְּנֶסֶת שְׁנִמְצָא בְּאַחַת מֵהַשְּׂכוּנוֹת הַכִּי עֲשִׂירוֹת, לֹא נִזְכִּיר אֵת הַשֵּׁם שֶׁל הָעִיר, שְׂכוּנָה מְאֹד מְאֹד יְקָרָה, כָּל בֵּית שֵׁם יָכוֹל לַעֲלוֹת לְמַעְלָה מִמְּלִיּוֹן וְחֲצִי דוּלָר, בְּאַרְץ זֶה יַחֲסִית יְקָר. וּבֵית הַכְּנֶסֶת שֵׁם נִמְצָא בְּסוּף הַשְּׂכוּנָה בְּתוֹךְ אֵיזָה גֶּן יִלְדִים, צָרִיךְ לַעֲלוֹת דֶּרֶךְ מִדְּרָגוֹת לוּלְיָנוּת וּמִשֵּׁם מְגִיעִים לְמִבּוֹא צָר, וְאַחֲרֵי הַמִּבּוֹא לַעֲוֹד מִבּוֹא וּמִשֵּׁם בְּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ דָּלֶת רִגְלִיָּה, אֵתָּה פּוֹתַח אוֹתָהּ וְנִכְנָס לְאֵיזָה אוֹלָם שְׂבֻאֲמָצֵעַ יֵשׁ וּלְיוֹן אֶרְעִי וְשֵׁם יֵשׁ צַד אֶחָד גְּבָרִים וְצַד אֶחָד נָשִׁים.

פְּרִשֶׁת וִיקְרָא

יֵשׁ לָךְ בֵּית בְּשָׁנֵי מַלְיוֹן דּוֹלָר, אֵתָהּ לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בֵּית כְּנֶסֶת
יָפֶה? אָבֵל מֶה לַעֲשׂוֹת, אֲנָשִׁים לֹא מְבִינִים מֶה זֶה. זֶה לֹא רַק
הַיּוֹם, זֶה בְּעֵינֵי שְׁקִימַת כָּבֵד שָׁנִים!

תּוֹכַחַת הַנְּבִיא מֶלֶאכִי

הַנְּבִיא מֶלֶאכִי הָיָה הַנְּבִיא הָאַחֲרוֹן שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מוֹכִיחַ
אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם ה' שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ לְהַחְרִיב לָכֶם
אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהוּא מְפָרֵט אֶת חַטָּאֵיהֶם: "וְכִי תִגְשׁוּן עוֹר
לְזִבְחַי אֵין רָע" (מֶלֶאכִי א, ח) - יֵשׁ אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּבֹשָׁה עוֹרֶת
שֶׁהִשְׁתַּוְּלָלָה יוֹתֵר מִדִּי, רָצָה וְנִכְנָס לָהּ אֵיזָה מוֹט בְּרִזָּל לְתוֹךְ הָעֵינַן
וְהִתְעוֹרָה, וְהִבְנֵאָדָם אוֹמֵר: אֵיזָה יָפִי, הִרְבֵּה זָמַן רָצִיתִי לְהַקְרִיב
קֶרֶבֶן, עָכְשׁוּ זֶה הִתְנַדְּמְנוֹת שְׂאֲבִיא אוֹתָהּ לְקֶרֶבֶן, "וְכִי תִגִּישׁוּ פֶסֶח
וְחֹלֶה" - אַחֲרֵי כֵּמָה חֲדָשִׁים הָיָה לוֹ אֵיזָה שׁוֹר שֶׁנִּקְטָעָה לוֹ הָרִגְלָה,
וְהוּא אוֹמֵר: "בְּרוּךְ ה' זֶה מִשְׁמִים, יוֹם רֵאשׁוֹן אָנִי הוֹלֵךְ לְהַקְרִיב
אוֹתוֹ". כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אֲנָשִׁים הַיּוֹם, יֵשׁ לוֹ אֵיזָה עוֹף קְפּוּא מִימּוֹת
מְתוֹשְׁלָח, עָבֵר לוֹ הִתְאַרֵךְ מְזָמֵן, וְהוּא שֹׁמֵחַ: "יָפִי, אָנִי אָבִיא אֶת
זֶה לְאַבְרָכִים". הָעוֹף הַזֶּה כָּבֵד הָיָה צָרִיךְ לְקוֹם בְּתַחֲתֵית הַמַּתִּים,
אֵיךְ אֵתָהּ מְבִיא דְּבַר כְּזֶה? "הַקְרִיבֵהוּ נָא לְפָחַתְךָ הִירְצָךְ אוֹ הִישָׂא
פָּנֶיךָ אָמֵר ה' צְבָאוֹת" (שם) בֹּא נִרְאֶה אוֹתָךְ מְבִיא אֶת זֶה לְשׂוֹר
בְּמִשְׁלָה, לְרֹאשׁ הָעִיר שְׁלָךְ.

הִבִּיאוּ לָנוּ פַּעַם לְכוֹלֵל תְּרוּמָה מֵאֵיזָה מְקוֹם שֶׁל פְּרוֹת וִירְקוֹת ה'
יְרֵחַם, כָּלֶם בְּעָלֵי מוֹמִים, אֵין פָּרִי אֶחָד שָׁלֵם, חֶסֶד וְקִטּוּעַ וְחִלְקָם
רְקוּבִים, אֲמַרְתִּי לְאַבְרָכִים: "אֲסוּר לַגַּעַת בְּזֶה, זֶה חִלּוּל הַשֵּׁם". צָרִיךְ
לְקַחַת אֶת זֶה לִגְן חַיּוֹת לִפְּיִלִּים, אֲפִלּוּ הֵם לֹא בָטוּחַ שֶׁיִּגְעוּ בְּזֶה,
וְאֲנָשִׁים מְבִיאִים אֶת זֶה לְכוֹלֵל לְאַבְרָכִים וְעוֹד רוֹצִים מִי שֶׁבִּרָךְ.

רַעֲיוֹנוֹת בַּקֶּרְבָּנוֹת

הַמִּצְוֹת בַּעוֹף הַמִּקְלָקֶל

הָיָה פָּעַם אֵיזָה עֶשִׂיר אֶחָד קִמְצָן, יוֹם אֶחָד אֲשֶׁתּוֹ נִקְתָּה אֶת הַמִּקְרָר וּמִצָּאָה שָׁם אֵיזָה עוֹף מְבֻשָּׁל מִפֶּסֶח שְׁעֶבֶר, הוּא אָמַר לָהּ: "חֲבַל לְזֶרֶק אֶת זֶה, אֲנִי אֶתֵּן אֶת זֶה לְשֹׁכֵן הָעֵנִי שְׁלֹנוּ לְכָבוֹד שְׁבֵת". וְהַעוֹף הַזֶּה כָּבֵד אֲבָד סָבְרוּ וְנִטַּל סְכוּיוֹ (עֵיִן עִירוּבִין דָּף כ"א ע"ב), אֵין בּוֹ שׁוּם לַחְלוּחִית שֶׁל חַיּוֹת, חֲצִי מִקְלָקֶל, וְהוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת עִם זֶה מִצְוֹת.

הָעֵנִי אָכַל אֶת הָעוֹף בְּשֵׁבֶת, וְהַמַּעֲשִׂים שֶׁלּוֹ הִתְחִילוּ לְכָאֵב, הָעֵנִי קָבַל הִרְעָלָה חֲרִיפָה בְּמוֹצָאֵי שְׁבֵת פָּנוּ אוֹתוֹ לְבֵית חוֹלִים. הַשֹּׁכֵן הָעֶשִׂיר רָאָה אֶת זֶה וְאָמַר לְאֲשֶׁתּוֹ: "גִּלְךָ לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים", אַחֲרֵי שְׁבוּעַ יָמִים הָעֵנִי נִפְטָר בְּבֵית הַחוֹלִים, וְהָעֶשִׂיר כְּמוֹכֵן הַזֶּה לָבֵא לְקַיֵּם מִצְוֹת הַלְוִיָּהּ הַמֵּת, וְאַחֲרֵי זֶה נָחוּם אֲבָלִים. כְּשֶׁחֲזַר מִשָּׁם הוּא אָמַר לְאֲשֶׁתּוֹ: תִּרְאִי כִּמָּה מִצְוֹת עָשִׂינוּ בַּעוֹף אֶחָד, וְאַתָּה עוֹד רָצִיתָ לְזֶרֶק אֶת זֶה.

חֲלִיפָה אוֹ אֶתְרוּגָּה?

לֹא רַק בְּמִצְוֹת צִדְקָה הָאָדָם מִתְקַמֵּצָן, הַיֵּצֵר הָרַע מְסִית אוֹתוֹ שֶׁבְּכָל הַמִּצְוֹת יִתְקַמֵּצָן. לִפְנֵי חָג סְכוּת הִרְבֵּה אֲנָשִׁים קוֹנִים חֲלִיפָה לְכָבוֹד הָחָג, יֵשׁ אֲנָשִׁים מִחֲמִירִים בְּ'מִצְוָה' הַזֶּה, מְבַזְזִים כִּמָּה שְׁעוֹת עַד שֶׁהֵם מִתְאַיִּמִּים אֶת הָעֲנִיכָה לְשִׁרוּכִים שְׁבִנְעָלִים. הוּא מְבַזֵּז כֶּסֶף, זְמַן וְכֹחַ, וְהוּא אוֹמֵר שֶׁזֶה לְכָבוֹד הָחָג, וּבְחָג הוּא נִרְאֶה "כְּחֹתֵן הַיּוֹצֵא מִחֻפָּתוֹ" (תהילים יט, ו), אֲבָל לְמַחֲרָת בִּבְקָר, כְּשֶׁבָּאִים לְנֻעֲנֵעַ אֶת אֲרֻבַּעַת הַמִּינִים, הוּא מוֹצִיא אֶת אֲרֻבַּעַת הַמִּינִים שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּרְאִים זָוָעָה, אֲפֹשֶׁר לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם "בְּרוּךְ מְשֻׁנָּה הַבְּרִיּוֹת", אֶתָּה שׂוֹאֵל אוֹתוֹ: "מֵאִיפֹה קִנִּיתָ אֶת זֶה?" וְהוּא אוֹמֵר לָךְ בְּהִתְלַהּבוֹת: "שִׁעָה לִפְנֵי כְּנִיסַת הָחָג אֲנִי הוֹלֵךְ לְקִנּוֹת, אֲנִי

פְּרִשֶׁת וִיקְרָא

מביא סט ב' - 10 שקל". למה שלא תלך שעה לפני החג לקנות חליפה? למה בחליפה אתה משקיע את הנשמה שלך שבוע שלם עד שהצלחת להתאים את הפונפון בחליפה לתוית של הגופיה, וארבעת המינים אתה הולך שעה לפני כניסת החג ועוד מבקש הנחה...

לולב פסול ולימון

אותו דבר גם במצות חנוך. שמעתי אנשים שאומרים בערב חג סוכות למוכר: "יש לך איזה לולב פסול בשביל הבן שלי? הוא לא עשה בר מצוה", אתה שואל אותו: "בן כמה הבן שלך?", ופתאום מתגלה שבחדש הבא הבן שלך עושה בר מצוה, הוא כבר מפלא סמוך לאיש (עיי' נויר כט ע"ב), ואתה מתקמצן על כמה שקלים. יש פאלו שבכלל מגזימים ונותנים לילד שלהם לימון, אתה לא יכול לקנות לילד ארבעת המינים? כמה זה כבר עולה? כל דבר של מצוה הוא מתקמצן, בגדים הוא יקנה לילד, אכל טוב, הכל, אבל בדברים של מצות, הקמצנות עובדת אצלו שעות נוספות. ולכן אומרת התורה "כל חלב לה" - ללמדך שפשאתה בא ומביא לה, או עושה מצוה, או מביא לתלמידי חכמים, תביא דבר יפה, מכבד וראוי.

עון חלול השם

בהמשך הפרשה התורה מבארת את דיני הקרבות של הכהן המשיח (ויקרא ד, ג), ושל כלל העם (שם פסוק יג) או הנשיא (שם פסוק כב) אם חטאו.

הגאון רבי שלמה אפרים מלונשיץ זצ"ל בחבורו פלי יקר (ויקרא פרק ד פסוק כ) שואל שאלה מענינת - הגאון הזה נולד בלונשיץ

רַעֲיוֹנוֹת בַּקֶּרְבָּנוֹת

בַּפּוֹלְגָנִיהַ בְּשָׁנַת ש' (1540 למנינם), רַבּוֹ הַמִּבְהָק הָיָה הַמַּהְרֵשׁ"ל, רַבִּי שְׁלֵמָה לוֹרִיא גָדוֹל חֲכָמִי אֲשֶׁכְּנֹז - וְשׂוֹאֵל: לָמָּה בָּכֶהְן מְשִׁיחַ לֹא נִכְתַּב 'וְנִסְלַח לוֹ' לְאַחַר הַקֶּרְבַּת הַקֶּרְבָּן, וְאֵלּוּ עַל כָּלֵל הָעַם שֶׁחֲטָאוּ כְּתוּב 'וְנִסְלַח לָהֶם' (שם פסוק כ), וְגַם עַל נָשִׂיא שֶׁחֲטָא נִכְתַּב "וְנִסְלַח לוֹ" (שם פסוק כו)?

וּמִבָּאֵר: כְּשֶׁהִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ חוֹטָא הוּא נִהְפֵּךְ לִהְיוֹת בְּכָלֵל מִחֲטִיא הָרַבִּים, וְכָל הַמִּחֲטִיא אֶת הָרַבִּים חֲטָא הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ (עֵיין אֲבוֹת פֶּרָק ה' מִשְׁנָה יח), כִּי מִמֶּנּוּ יֵרָאוּ וְכֵן יַעֲשׂוּ בְּקַל וְחֹמֶר, עַל כֵּן לֹא נֶאֱמַר בּוֹ וְנִסְלַח לוֹ כִּי אָף עַל פִּי שֶׁהִקְרַבְּן יִסְפִּיק לְהַסִּיר מֵעָלָיו חֲטָאוֹ וְסָר עֲוֹנוֹ, מִכָּל מְקוֹם נִשְׁאַר עֲדִין רָשָׁם חֲטָא הָרַבִּים הַתָּלוּי בּוֹ וְלָזֶה אֵין סְלִיחָה.

וְהַדְּבָרִים מִבְּהִילִים, כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה חֲטָא אָפְלוּ בְּשׁוּגָג, כַּמָּה חֲלוּל הַשֵּׁם יָכוֹל לַצָּאת מִזֶּה, וְעוֹן חֲלוּל הַשֵּׁם לֹא מִתְּכַפֵּר לְאָדָם עַד יוֹם הַמִּיתָה (יוֹמָא דָּף פו ע"א), וְאַחַד שׁוּגָג וְאַחַד מְזִיד בְּחֲלוּל הַשֵּׁם (אֲבוֹת פֶּרָק ד' מִשְׁנָה ד), וְלָכֵן לֹא נִמְחַל לַגַּמְרִי הָעוֹן שֶׁל הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ שֶׁחֲטָא.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַכֵּלִי יָקָר, אֵל תְּשִׁיבֵנִי מִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר לְשׁוֹן סְלִיחָה בְּנָשִׂיא הַחוֹטָא, מִכֵּיוֵן שֶׁכָּלֵל הָעַם לֹא יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂה הַנָּשִׂיא, שֶׁתּוֹלִין אֶת הַחֲטָא בְּנִשְׂיאוֹתָיו לֹאמַר שֶׁבְּעִבּוֹר שֶׁנֶּהֱגַ בְּנִשְׂיאוֹתָיו בְּרָמָה וְגֵאָוָה נִכְשַׁל הָעֵיבָרָה, כִּי הַכֵּל יוֹדְעִין שֶׁגִּסּוֹת הָרוּחַ שֶׁבָּאָדָם מַעֲבִירוֹ עַל יָדֶת קוֹנוֹ.

גַּם מִזֶּה יֵשׁ לָנוּ לְלַמֵּד כַּמָּה לְהִתְרַחֵק מִגֵּאָוָה פְּסוּלָה שֶׁמִּפִּילָה אֶת הָאָדָם לְכָל הָעֵיבָרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַתֵּלֵק מִמֶּנּוּ וּמַכְנִהוּ תוֹעֵבָה (עֵיין מִשְׁלִי טז, ה).

פְּרִשֶׁת וִיקְרָא

קִרְבֵּן חֲטָאת לְעֹנִי

עוד למדנו בפרשה שכל אדם שחטא היה צריך להביא קרבן, ואפלו עני היה מביא קרבן כמבאר בתורה: "אם לא תגיע ידו די שֶׁה וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים או שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֶחָד לְחֲטָאת וְאֶחָד לְעֹלָה" (ויקרא ה, ז). והתורה כותבת שצורת ההקרבה לקרבן העני תהיה בצורה מיחדת, "וְהִבִּיא אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לְחֲטָאת רֹאשׁוֹנָה וּמֶלֶק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוֹל עֶרְפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל" (שם פסוק ח). רואים אנו שיש כאן כמה פרטים שונים בקרבן העני משאר קרבנות: בעוד ששאר הקרבנות נשחטים בסכין, קרבן העני נמלק בצפרן. יש צווי מפרש שלא להפריד את הראש והוא צווי שֶׁנִּכְלָל בְּכֻלָּל תְּרִיג מִצּוֹת כְּפִי שְׁמוֹנָה אוֹתוֹ בְּסֵפֶר הַחֲנוּךְ (מצוה קכד) שֶׁהַמִּצְוָה הִיא שֶׁלֹּא לְהַפְרִיד אֶת הָרֹאשׁ בְּחֲטָאת הָעוֹף כְּשֶׁמוֹלְקִים אוֹתוֹ.

זִמְן הָעֹנִי

והחנוך כדרכו בקדש נותן טעם לכל זה: בדבר המליקה הנעשית ביד הכהן בחטאת העוף, שהוא קרבן של עני, רמז שימיהר כל אדם בתכלית המהירות צרכו של עני, ועל כן לא צריך קרבנו שחיטה, שלא יצטרך הכהן לחזר אחר הסכין ולבדקו, ויתבטל העני שם ממלאכתו בינתיים. גם לזרז המהירות אמר שיתחיל ממול ערפו של העוף שלא יצטרך להפכו ויאבד זמנו של העני.

מהצווי הזה התורה באה ללמד איך צריך למהר ולהזדרז כשעני מגיע אליה, העני מסכן, אין לו חסכוניות, אין לו פרנסה, מה שהוא אוכל היום זה מה שהוא מרויח. ולכן אפלו אם הוא חוטא ומביא קרבן, אל תבזבז לו רגע מיתר. נסתפק במליקה ולא

רַעֲיוֹנוֹת בַּקֶּרְבָּנוֹת

בְּשָׁחִיטָה מִהֶעָרָף וְלֹא מִהֶצֶוֶר לְקַצּוֹר הַזְּמַן, וְאַפְלוּ אֶת הָרֹאשׁ
אֶל תַּפְרִיד.

הָעֶנֶשׁ שֶׁל נַחוּם אִישׁ גִּמְזוּ

הַרְעִיּוֹן הַזֶּה מְזַכֵּיר אֶת הַגִּמְרָא (תענית דף כא ע"א) שְׁמִסְפֶּרֶת עַל
נַחוּם אִישׁ גִּמְזוּ שֶׁקָּבַל עַל עַצְמוֹ לִהְיוֹת סָמָא בְּשָׁתֵי עֵינָיו, קִטְעַ
בְּשָׁתֵי רַגְלָיו, גִּדָּם בְּשָׁתֵי יָדָיו, וְכָל גּוּפוֹ מִלֹּא שְׁחִין, וְכָל כֶּף לָמָּה?
אָמַר לָהֶם: כִּיּוֹן שֶׁפַּעַם אַחַת הִגִּיעַ עָנִי אֶחָד וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ אֶכֶל,
וְהוּא אָמַר לוֹ: "הִמָּתֵן, עַד שֶׁאֶפְרָק מֵעַל הַחֲמוֹר", וְהָעֶנִי מָתָה.
וּבִגְלַל הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַהִמָּתְנָה הַזֹּאת שֶׁהָיָה צָרִיךְ הָעֶנִי לְהִמָּתֵן וּכְבָר
לֹא יָכוֹל מֵרַב רַעְבוֹנוֹ, קָבַל עָלָיו נַחוּם אִישׁ גִּמְזוּ אֶת הָעֶנֶשׁ הַנּוֹרָא
הַזֶּה (עיין דעת תורה לרבי ירוחם ממיר פרשת עקב עמוד קמ).

כִּמָּה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהִזָּהֵר בַּדָּבָר הַזֶּה שֶׁל זְהִירוֹת בְּכַבּוּדוֹ
וּבְזִמְנוֹ שֶׁל הָעֶנִי, כִּמָּה צָרִיךְ לָבֹא וּלְעֻזֹּר וּלְסַיֵּעַ לְעָנִי. וְכָבָר
אֲמָרְנוּ אִם עוֹזְרִים לְעֻזֹּר בְּכַבּוּד כִּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, בַּחֲתִיכָה הָרְאוּיָה
לְהִתְכַּפֵּד וּבִשְׂמֻחָה.

הִלָּקַח מִהַקֶּרְבָּנוֹת

הָרִי לָנוּ שֶׁכָּל עֲנִיָּי הַקֶּרְבָּנוֹת הֵם בְּשִׁבִּיל לָבֹא וּלְלַמֵּד מֵהֶם אֵיךְ
לְשַׁפֵּר אֶת מִדּוֹתֵינוּ וְהַנְּהַגוֹתֵינוּ, וּלְעוֹרֵר מַחֲשַׁבֶּת הַמִּקְרִיב (חינוך
מצוה קיז). סֵפֶר וִיקְרָא הוּא סֵפֶר נִפְלֵא, סֵפֶר שֶׁאֶפְשֵׁר לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ
הַמֶּזֶן מוֹסֵר, מִדּוֹת טוֹבוֹת וְדֶרֶךְ אֶרֶץ, רַק צָרִיךְ בְּאֵמֶת לְהִתְבּוֹנֵן
בְּפִסּוּקִים וּבַפָּרָשָׁה הַדִּינִים, וּלְלַמֵּד אֵיךְ לְשַׁנּוֹת אֶת עַצְמָנוּ וּלְעֻלּוֹת
בְּמִסְלָה הָעוֹלָה בֵּית אֵל.

ה' יִזְכֶּה אוֹתָנוּ שֶׁנִּלְמַד אֶת הַדְּבָרִים וְנִזְכֶּה לְקִיָּמָם אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.